

Täysistunto

Tiistai 4.9.2018 klo 14.02—17.48

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain ja lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 97/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Ministeri Lindström, esittelypuheenvuoro enintään 10 minuuttia. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.32 **Työministeri Jari Lindström** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti. Tämän esityksen tarkoituksena on tehdä yksityisyydensuojasta työelämässä annettuun lakiin muutokset, jotka johtuvat EU:n tietosuoja asetuksesta, henkilötietolain kumoamisesta ja rikoslain muutoksesta. Työelämän tietosuojalaki on tärkeä säilyttää, vaikka tietosuoja-asetus soveltuu myös työelämässä. Lainsäännöksillä turvataan työntekijän yksityisyyttä myös laajemmin. Säännöksillä on yhteensovitettu työntekijän yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa ja toisaalta työnantajan tarvetta saada tietoja. Näillä säännöksillä turvataan myös muita perusoikeuksia kuten viestinnän luottamuksellisuutta.

Yksi Suomen prioriteeteista tietosuoja-asetuksen neuvotteluissa oli saada asetukseen kirjaukset, jotka mahdollistavat työelämän tietosuojalain säilyttämisen. Asetus sisältää erityisen artiklan, jossa hyväksytään työelämän tietosuojasääntely. Jo voimassa oleva laki katsotaankin olevan mahdollista säilyttää pääosin sellaisenaan.

Tämän lain suhdetta tietosuoja-asetukseen on arvioitu myös, ja laissa ei ole havaittu olevan olennaisia tietosuoja-asetuksesta johtuvia muutostarpeita. Tietosuoja-asetuksesta ja kansallisen tietosuojasääntelyn muutoksista johtuvat muutostarpeet ovat pieniä ja liittyvät lain yksityiskohtiin. Pääosin ehdotettavat muutokset ovat lähinnä täsmentäviä ja teknisluonteisia.

17.33 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaan käsittelyssä hallituksen esitys laeiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta. Vaikkakin tämä on sinänsä tarpeellinen esitys, niin tämä esitys on kuitenkin pitkälti tekninen muutos, kuten ministeri edellä totesi ja esityksessäkin todetaan.

Kuitenkin erityisesti lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettuun lakiin tarvittaisiin muunkinlaista tarkastusta kuin vain teknistä. Nimittäin lasten ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

nuorten kanssa työskenteleviltä henkilöiltä on vuodesta 2003 alkaen vaadittu rikosrekisteriotteen esittämistä työnantajalle. Tästä otteesta ilmenevät muun muassa mahdolliset lapsiin kohdistuvat rikokset, samoin seksuaali-, väkivalta- ja huumausainerikokset. Tämä laki on perusteeltaan tärkeä ja oikea, mutta valitettavasti se ei kuitenkaan nykymuodossaan mahdollista rikosrekisteriotteen vaatimista niissä työsuhteissa, jotka kestävät vuoden aikana enintään kolme kuukautta. Tämä edellä mainittu seikka on hämmästyttänyt monia vanhempia ja herättänyt loppukesän aikana myös runsaasti julkista keskustelua. Lisäksi julkisuudessa olleiden tietojen mukaan joihinkin pääkaupunkiseudun päiväkoteihin ollaan etsimässä sijaisia jopa alle viikon kestäväen alalle perehdyttämisen turvin. Tällainen mielestäni täysin riittämätön perehdytys yhdistettynä äsken mainitsemaani epäkohtaan eli siihen, ettei rikosrekisteriotetta tarkasteta lyhyissä työsuhteissa, on huolestuttanut monia kansalaisia täysin aiheellisesti ja huolestuttaa myös meitä perussuomalaisia kansanedustajia.

Arvoisa puhemies! Kaikkien lasten kanssa työskentelevien rikostausta tulisi ehdottomasti selvittää huomattavasti nyky-lainsäädännössä määrättyä tarkemmin, ettei yhtään uutta lapsiin kohdistuvaa rikosta tulisi tapahtumaan ainoastaan lainsäädännön puutteiden vuoksi. Tähän aiheeseen on ottanut hiljattain kantaa myös lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, joka toivoo, että rikosrekisteriote voitaisiin vaatia myös lyhyitä työsuhteita varten ja jopa ennakoivasti työnhakijoilta, jotka kirjautuvat sijaisrekistereihin. Ja kuten lapsiasiavaltuutettu on täysin aiheellisesti todennut, olisi otteen vaatiminen niin lasten, heidän vanhempiansa, työnantajien kuin hakijoidenkin etu, sillä todistetusti nuhteeton tausta nostaisi myös sijaisten arvostusta. Kysynkin tässä yhteydessä paikalla olevalta ministeriltä, aikooko hallitus puuttua ripeillä toimenpiteillä tähän lapsiasiavaltuutetunkin havaitsemaan ja esiin nostamaan epäkohtaan lasten turvallisuuden parantamiseksi.

17.36 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Ihan samoin ajatuksin kuin edellä puhunut edustaja — tähän kun sitten vielä lisää sen, että tässä on nyt kahdenlaista käytäntöä eli työnantaja pyytää työntekijältä tai sitten vapaaehtoistoiminnan järjestäjä saatuaan luvan tältä henkilöltä voi tilata otteen. Nyt sitten minua hämmästyttää se, että tämä ei ole vielä tullut kovin vakinaiseksi käytännöksi, että vapaaehtoistoiminnassa selvitetäisiin taustaa. Toivoisin tämän etenevän meillä yhteiskunnassa, että jokainen lapsi voisi olla tavallaan suojattuna harrastuksissa, ja olisin esittänyt ihan saman kysymyksen: onko ministerillä tiedossa, onko tälle asialle nytten tarkoitus jotain vielä tämän kauden aikana tehdä?

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt ei ole muita puheenvuoropyyntöjä. Halu-aako ministeri vastata? — Ministeri Lindström.

17.37 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Edustaja Savion ja edustaja Parviaisen kysymykseen. Tämän lain tarkoituksena on suojella tosiaan alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta ja edistää heidän turvallisuuttaan. Toisaalta rikostaustan selvittämisessä on kysymys tietysti selvityksen kohteena olevan henkilön yksityisyydensuojan piiriin kuuluvista arkaluonteisista tiedoista. Mutta tämän laajentaminen alle 3 kuukautta kestäviin työsuhteisiin kyllä edellyttäisi selvitystä muun muassa siitä, onko rikosrekisterijärjestelmästä mahdollista saada tämä tieto rikostaustasta nykyistä menettelyä nopeammin. Lisäksi tulisi selvittää, olisiko laajennettu menettely selvityksen kohteena olevan henkilön yksityisyydensuoja huomioon ottaen kohtuullinen. Ja menettelyn laajentaminen olisi Oikeusrekisterikeskuksen kannalta tietenkin jonkunmoinen resurssikysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2018 vp

Mutta sinällään tämä on erittäin tärkeää. Täytyy varmaankin keskustella tästä asiasta hallituksen sisällä, mitä mahdollisuuksia meillä on tämän asian ja lapsiasiavaltuutetun huomion huomioon ottamiseksi tämän lainsäädännön yhteydessä. Minä selvitän tätä asiaa, koska minä tunnistan tässä kyllä ihan selkeästi tällaisen haasteen, jonka molemmat edustajat nostivat tässä esille.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.